

מדור זה פתוח להבעת דעותיהם של אישים, שאינן עולות בקנה אחד עם הדעות המובעות במדור "הנדון". השבוע מתארח בו אליהו בן-אלישר, מי שהיה מראשי המוסד-לביטחון-

ולמודיעין, חוקר-השואה, איש-אמונו של מנחם בגין, השגריר הישראלי הראשון בקאהיר, וכיום ח"כ בכיר של תנועת-החרות וחבר מטעם סיעת-הליכוד בוועדת-החוקי-הביטחון של הכנסת.

אסור לרמות!

פגישה פנימית בין שימרון פרס לבין חוסני מובארכ אינה דומה לשום פגישה פנימית שמקיים ראש-הממשלה פרס עם ראשי-מימשל זר אחר: פרנסואה מיטראן או מרגרט תאצ'ר, רונלד רגן או פול ביאה, נשיא קאמרון. אסור שתהיה דומה.

יחסים בין אומות מקובל שפגישות בין שליטים אינן נערכות, אם אין קיים סיכוי סביר לתוצאה חיובית כלשהי. מכאן הצורך בהכנות מדוקדקות שנעשות על-ידי עוזרים קרובים, המובילות, לעיתים, להסכמות מרחיקות-לכת עוד בטרם נערכה הפגישה עצמה.

יש שצר מן הצדדים יהיה מעוניין בפגישה כזאת, גם אם אין מובטחת מראש תוצאה חיובית. עצם הפגישה היא התוצאה החיובית. סוג זה נובע, בדרך כלל, מצורכי-פנים. פגישה פרסי-חוסני יכולה לשמש דוגמה אופיינית לכך. האינטרסים של ראש-הממשלה הישראלי ושל המלך המארר-

המצרים דורשים ומקבלים מן הישראלים בכל פעם תשלום נוסף עבור אותה הסחורה שהם כבר מכרו לנו בעבר...

קני לקיים פגישה ביניהם היו שונים בתכלית. זה של הישראלי התמצה כעצם התרחשות הפגישה. מה שקרה תוך כדי קיומה או אחריה עניין אותו פחות. מכאן גם נבעה הרגשתו של מלך-מארוקו כי "סודר" על-ידי הישראלי. הרושם שהוא קיבל מן ההכנות המוקדמות היה שפרס ילך לקראתו גם בענייני תכלית. פרס כלל לא התכוון לכך. הוא רצה בפגישה. השאר היה חשוב פחות. השאלה היא אם מותר לאכזב ראשי-מימשל זה.

מותר, אם הרבר נעשה ביושר, ובתנאי שפגישה עקרה לא תוביל להרעת-יחסים.

מה פירוש ביושר? קורה ששני הצדדים מבינים כי אין ידם משגת להגיע לירי סיכום מוסכם. ניסו, השתדלו, עשו מאמץ, איש הכיר בכוונותיו הטובות של רעהו, לא הצליחו ונפרדים כירידים. זה קרה בין סאראת ובגין באימפאעליה. זה התרחש במידה רבה בין רגן וגורבצ'וב בז'נבה.

מה שאסור תכלית האיסור זה לנצל פגישה בדרג כל-כך בכיר לצרכים שאינם מקובלים גם על הצד השני. בוודאי אסור לרמוז לכיוון של הסכמה אפשרית, כאשר מראש ידוע שאין יכולת להגיע להסכמה כזאת.

הרצון לקיים פגישה עם מובארכ הפך ליעד מרכזי של מדיניות פרס כלפי מצרים. זה, לפחות, הרושם המתקבל מצעדיו השונים, הנעשים מאז כוננה ממשלת-האחדות-הלאומית.

ילו היה הרצון לקיים פגישה עם פרס הופך יסוד עיקרי במדיניות של מובארכ כלפי ישראל, הרי היה קיים אינטרס משותף בקיום פגישה כזאת. במקרה כזה, היא היתה מתקיימת מזמן.

אלא מה? נראה בעליל שהרצון להיפגש הוא חריצני, של פרס בלבד, ולכן חייבת ישראל לשלם תמורת עריכתה.

נכונות ישראל להסכים לדרישות מצריים בעניין טאבה היא התמורה הכוללת ביותר, וככל הנראה אינה היחידה שאנו נותנים. לשון אחרת, לא רק שההכנות לפגישה-הפגישה אינן מובילות להסכמים מתקבלים על הרעת, אלא שנוסף על כך צד אחר (ישראל) כופה על הצד השני (מצריים) פגישה באמצעות ויתורים, המיועדים לפתות את המצרים לקיים את הפגישה.

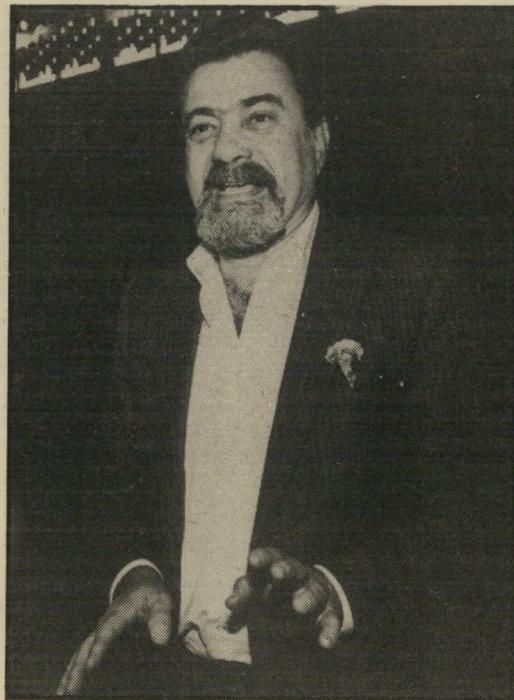
ומה יהיו תוצאותיה? זה כבר פחות חשוב.

כאן יש להבחין שבמערך-היחסים בין ישראל למצריים קיימת חוסר-סימטריה בסיסית. חוזה-השלום סיפק את הדרישות המרכזיות של מצריים. היא רצתה כסני וקיבלה אותה; היא רצתה בהסדר עם ישראל וקיבלה אותו. ישראל רצתה בשלום, אבל בעיקר ביחסי-שכנות טובים ונורמאליים, ואת אלה היא לא קיבלה. כדי לקבל אותם חייבים המצרים להחליט שברצונם לתת אותם לישראל.

מה שקורה במציאות זה שהיחסים עם ישראל נמצאים אצל המצרים בעדיפות נמוכה למדי בסולם-העדיפויות הלאומי שלהם.

יש להם עדיפויות חשובות בהרבה, כגון חזרת מצרים לתפקידה המסורתי כמנהיגת העולם הערבי. אין הם מעוניינים לשפר את יחסיהם עם ישראל.

פרס משתדל לפתות לא רק את המצרים. הוא חייב לפתות גם את הישראלים. ואי-אפשר לפתות את הישראלים בכך

אולי זה לא מזיק, אבל זה גם לא מועיל. סתם יום של חול, וגם של קצת בלוף!

שאומרים להם שצריך לוותר למצריים בעניין טאבה. לכן מבטיחים להם נורמליזציה ביחסים בין שתי המדינות. נורמליזציה? הרי לזאת בדיוק התחייבו המצרים בחוזה מהשלום משנת 1979, ובעשרות הסכמים נוספים משנת 1980, שהם התמידו להפר אותם בגלוי ובמצח נחושה.

שגריר? חוזה-השלום מחייב את שתי המדינות להחליף ביניהן שגרירים-תושבים. אי-הימצאותו של שגריר מצרי בישראל הוא הפרה בוטה של חוזה-השלום. גם האמריקאים הבינו זאת, והנשיא רגן ושרי-החוץ שולץ ביקשו וקיבלו הבטחה מן הנשיא מובארכ, ששגריר מצרי יחזור ארצה. הבטחה זאת ניתנה כבר לפני שנתיים בקירוב. רוצה לומר, כל עוד אין ישראל משלמת תמורת החזרת השגריר, נוסף על מה שהיא כבר שילמה בקמפ-דייוויד, לא יהיה כאן שגריר מצרי.

וכה הלאה וכה הלאה. אפילו על החיפוש אחר הצוללת דקר כבר הוסכם לפני שנים, וב-1980 בא צוות ישראלי לערוך נסיון במצולות מול אלכסנדריה. עתה מציגים לנו את העניין כהצלחה דיפלומטית גדולה וכמיקדמה שהמצרים מוכנים לתת לנו עוד בטרם נחתם שטרי-הבוררות על טאבה.

כמאמר מוסגר יציין שתנאי החיפוש אף הורעו בהשוואה לעבר. בניגוד ל-1980, אסור ליחידות חיל-הים הישראלי להשיג תתף היום בחיפוש. ובכלל, קשה להבין מדוע מרשים לעצמם

פרס לא יוכל לספק את שאיפות מובארכ וצרכיו, גם אם הוא ימציא שוב ביטויים מפוצצים חדשים...

המצרים לדרוש הישגים פוליטיים תמורת הסכמה לפעולה הומניטארית, כמשיית צוות שטבע בים.

כך יוצא שהמצרים דורשים ומקבלים מן הישראלים תשלום כל העת תמורת אותה הסחורה שהם מספקים לישראל לשיעורין, או אינם מספקים אותה כלל. זה באשר ליחסים הרצודיים, שבהם אין למצרים עניין רב. מה שהמצרים רוצים באמת זה ליצור תנאים מדיניים ואחרים שי-ישכנעו את ישראל בכוח לסגת לקווי 1967.

המצרים רוצים בהקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית ביהודה, שומרון וחבל-עזה, וכירתה ירושלים.

מובארכ וממשלו יודעים שהם לא ישיגו זאת — או בכלל, או לא בטווח הנראה-לעין — גם לא משימרון פרס. אולם הם מקווים שיוכלו לפתות לכרסם בעמדות ישראל, כל עוד פרס מכהן כראש ממשלה.

לכן יש להם עניין מסויים בפגישה. מה עוד שעצם המאבק למען הקמתה של מדינה פלסטינית עשוי, כך הם מקווים, לנקותם במעט, בעיני הערבים האחרים, מחטא החתימה על חוזה-השלום עם ישראל. במידה מסויימת, שיקול משיקולי מלך מארוקו, בהסתיימו לפגישה גלויה עם ראש ממשלת-ישראל.

הסיכון שאנו נוטלים על עצמנו בקיום פגישה פרסי-מובארכ נעוץ בכך שהיחסים בין שתי המדינות לא רק שלא ישתפרו, אלא שהקשר בין שני המימשלים עלול אפילו להרע, בשל אכזבת המצרים. פרס לא יוכל לספק את שאיפות מובארכ וצרכיו בנושא הפלסטיני, אפילו אם ימציא ביטויים מפוצצים חדשים נוסח "נציגים פלסטיניים אותנטיים". מובארכ לא יוכל להסתפק בפחות מויתורים ישראלים תכליתיים שפרס, למולו, לא יוכל לספק (ולא שלא ירצה לעשות זאת).

בהיעדר ויתורים כאלה, לא יהיה למצריים עניין למצוא חן בעיני הישראלים בעניין הנורמליזציה. מה עוד שבינתיים הם הצליחו לעקור מידי הישראלים את הבוררות בטאבה.

גם אם ישלחו לכאן בחזרה שגריר, אז מה? כבר התחייבו על כך בחוזה-השלום, הבטיחו זאת לאמריקאים, היו צריכים לעשות זאת — כריכיהם — עם יציאת ישראל מלבנון.

כך נימצא כולנו דורכים במקום, עם קצת לחצים עולה ויורד לפרקים, לנוכח המאמצים הבלתי-נלאים לזכות ברעת-קהל יותר אוהדת, בעיקר בארץ, אבל, כמובן, גם בחוץ-לארץ.

האם יש בזה משהו רע? האם זה מזיק? לא, או לא בהכרח.

אולי זה לא מזיק, אבל זה גם לא מועיל. בסך-הכל לא מדיניות גדולה ולא דיפלומטיה מרחיקת-ראות. סתם יום של חול, וגם של קצת בלוף.